

UNDER HJELMENE

Nr. 1/2012

Avisen om byggeriets arbejdsmiljø

5 Molen in Motion

De sveder i arbejdstiden

12 Varmt arbejde

I 2009 blev der udbetalt 300 mill. kr. i erstatning

17 Mast bil

Element knuser parkeret bil

18 Dykning

Ronnie har haft 2000 dyk

Er det ok at sige fra?

I dette nummer af Under Hjelmene sætter vi fokus på det at sige fra.

Er det OK at sige fra på vores byggepladser i dag?

At sige fra er ikke det samme som at nægte at udføre sit arbejde, men derimod et ønske om at kunne udføre det sikkert og tage vare på sig selv og ikke mindst andre. Det er også tilfældet, hvis du påpeger farlige forhold på pladsen, selvom det ikke berører dig selv. Og det gælder, uanset om du er håndværker, arbejdsleder, produktionsleder, projekterende eller rådgiver.

Ofte opstår den farlige situation først under selve produktionen, hvor det er op til den enkelte håndværker eller funktionær at sige fra eller acceptere en arbejdsgang, der kan medføre en ulykke.

På billedet kan du se en situation, hvor håndværkerne og byggeledelsen har accepteret en rækkefølge i dækelementmontagen, der medfører farlige situationer.

Derfor er det vores fælles opgave at skabe en kultur på danske arbejdspladser, hvor det ikke alene er accepteret, at der bliver sagt fra, men hvor den ansatte får et klap på skulderen for at sige fra. Hvor der bliver sagt: "Godt du sagde fra. Hvordan kan vi så i fællesskab løse opgaven?"

Det er desværre ofte sådan i dag, at den ansatte vælger at fortsætte arbejdet fremfor at sige fra for at undgå at blive betragtet som et brokkehoved.

Det skal vi ændre på, så derfor vil du på side 4 (Debatman) og på bagsidens små interviews kunne læse byggefolks holdning til det at sige fra. Du er også meget velkommen til at komme med din holdning på kaarechristensen@underhjelmene.dk eller bruge Barcoden her på siden.

kaarechristensen@underhjelmene.dk

Er det OK at sige fra?

Avisen er GRATIS!

Under Hjelmene er en gratis avis, som du frit kan få sendt direkte til kontoret eller byggepladsen. Du kan få sendt så mange, du vil, og du skal blot bestille den via Dansk Byggeris Servicebutik under U for Under Hjelmene (du skal dog selv betale porto) eller du kan ringe til Arbejdsmiljøafdelingen i Dansk Byggeri på 72 16 00 00, hvis du vil skrives på bestillingslisten til næste nummer. www.danskbyggeri.dk - her er porto gratis.

Undgå at gøre det hele “om og om igen”

To af HHM's beton'ere i enfamiliehusafdelingen tænker arbejdsmiljø og gentagelses-effekt ind i deres daglige arbejde, selv i noget så simpelt som en forskallingsform til udsparring.

I stedet for at sømme en lille træforskalling sammen,

hver gang de bygger et nyt enfamiliehus, har Anders og Henning allieret sig med en smed, der har bukket og svejst en form, der kan bruges igen og igen.

Formen er smalleste for enden og bredest for oven – lidt som en kegle, og har et lille hul i bunden, som alt i alt gør, at den er nem at trække op ad den færdighærdede beton. Efter lidt afrensning og smøring med formolie er den klar til brug igen.

Nemt og enkelt – det behøver ikke være raketteknologi for at virke, og det er en simpel idé, der sparer tid i hverdagen.

piabecker@underhjemene.dk

Forskallingsformen bruges, hver gang sjakket skal sætte en udsparring for en søjle i terrændækkene på HHM's enfamiliehuse.

Murersvendenes multiaflæsser var OK

I sidste nummer af Under Hjelmene bragte vi en solstrålehistorie om murersvendene Benjamin Pedersen, Martin Olesen og Brian Skov, der sammen har opfundet Multiaflæsseren til blanding og transport af mørtel.

Vi har modtaget flere kommentarer, blandt andet fra Arbejdstilsynet, angående billedet uden net fra sidste nummer.

For en god ordens skyld skal det pointeres:

- Multiaflæsseren er CE-mærket sammen med teleskoplæsseren.

- Multiaflæsseren har gitter over blandings-sneglen.
- Multiaflæsseren skal selvfølgelig kun bruges med gitteret over.

Martin Olesen har efterfølgende fortalt, at Multiaflæsseren også sagtens kan bruges til blanding af cement, hvor stenene i cementen ikke er for store. Det kan f.eks. være til blanding af cement til fundablokkede.

louisefalborg@underhjemene.dk

Multiaflæsseren er CE-mærket og har et gitter for sneglen.

Efterlysning – Solstråler fra Danmarks håndværkere søges ...

Ligger du inde med:

En god ide, et lille cowboy trick, en historie med en happy ending, eller tænker du engang imellem – “er jeg den eneste, der har set lyset” ????

Så udbred det gode budskab og kontakt redaktionen på email: underhjemene@underhjemene.dk

Bidrag, der kommer i avisen, belønnes med en flot sikkerhedshjelm.

Redaktionen har eksempelvis modtaget en solstråle fra Hoffmann, der fortæller, at de

har haft nogle glide/fald uheld i forbindelse med montering af GPS udstyr på deres gravemaskiner. Derfor har de i samarbejde med maskinføreren udviklet en “gangbro” på maskinen, så de fremover kan undgå uheld. Vi vil i næste nummer følge op på Hoffmanns solstråle.

piabecker@underhjemene.dk

Solstråler fra de danske byggepladser skal udbredes til alle, Foto Torben Jensen, HHM A/S

Manglende hjelm kan føre til mange ting

Safety rap

UNDER HJELMENE

Har du forslag til næste nummer af Under Hjelmene, så ring til chefredaktør Kåre Christensen 40 46 42 85 eller skriv dit forslag til underhjemene@underhjemene.dk. Du behøver ikke skrive godt dansk. Det klarer vi i fællesskab.

Under Hjelmenes redaktion:

Louise Falborg
Anders Kabel
Annebet Rasmussen
Merete Valbjørn
Stig Christensen
Lars Vedsmann
Lasse Bentsen

Dansk Byggeri
Byggeriets Arbejdsmiljøbus
Arbejdsmiljøkonsulent
Enemærke & Petersen
NCC Construction Danmark A/S
BAT-Kartellet
Pihl A/S

Pia Enemærke Becker
Torben Saxtorff
Kåre Christensen
Mette Møller Nielsen
Kirsten Sonne/baghus
Skive Folkeblad
Oplag

HHM A/S
3F
Chefredaktør
Ansvarshavende redaktør
Layout og design
Tryk, 70g offset
40.000

OPSLAGSTAVLEN

Den Gyldne Helm 2012

Altanmontør Ole Jensen fra altan.dk a/s har fået prisen Den Gyldne Helm 2012, der uddeles til en håndværker, der har gjort noget særligt for sikkerheden på landets byggepladser. Ole får prisen, fordi han reagerede fremadrettet efter en tæt-på ulykke.

"Jeg var ved at montere mastesektioner på en platform i 15 meters højde. Jeg opdagede pludselig, at den foregående sektion ikke var fastgjort med bolte, så den sad løs. Jeg tog bestik af situationen og kørte med pumpende adrenalin ned og fik boltet sektionen fast igen," fortæller Ole Jensen om episoden. For at forhindre andre i at havne i samme situation, valgte han at fortælle sine kollegaer om hændelsen, så alle kunne undgå lignende i fremtiden.

Det var desværre sidste gang prisen blev uddelt.

Dansk Røde Kors' applikation Mobil Førstehjælp kan hjælpe dig i forskellige krisesituationer og sikrer, at du altid har førstehjælp ved hånden og kan være med til at redde liv. Eksempelvis bliver du guidet igennem hjertestop, blødning og kvælning. Giver du hjertemassage, hjælper den dig med at holde tempoet. Generelt kan du finde informationer om alle mulige farlige situationer. Der er også funktionen *Hvor er jeg*, så du nemt kan give besked om, hvor du står, hvis du eksempelvis ringer efter en ambulance.

Scan og download app'en, Den koster 12 kr. og ved køb støtter du Dansk Røde Kors

Scan til Android

Scan til iPhone

Under Hjelmene har fået en side på Facebook. Her lægges der op til debat om forskellige emner inden for arbejdsmiljøet på byggepladserne. Besøg siden på www.facebook.com/underhjelmene eller scan her og vær med til debattere arbejdsmiljø. Forslag og idéer til næste nummer af bladet er også velkomne på siden.

Scan og skab debat på Facebook

3 nye branchevejledninger om spærmontage

på www.bar-ba.dk under faggruppe tømrer/snedker finder du de nye vejledninger.

RYDELIGE BYGGEPLADSER GIR INGEN ULYKKER!
Hintes Hjørne

Mobil førstehjælp – helt bogstavelig

På CG Jensens Metrobyggepladser arbejdes der ofte på store arealer fordelt over hele København. CG Jensens Metro-folk har derfor bygget mobile førstehjælpsstationer. Så har de altid "håndtasken" i nærheden af sig. Førstehjælpskasse, øjenskyll, brandtæppe på den ene side og ildslukker på den anden side.

Tegnet af Niels W. Falk

DeBatMan

Her på siden vil vi gerne opleve en levende debat på godt og ondt om arbejdsmiljøet på byggepladserne. Brok vil blive accepteret, men kun hvis det følges op af konkrete forslag til forbedringer.

Så fat pennen, pc'en eller telefonen og kom med din mening i DEBATMAN. Kontakt Kåre Christensen / 40464285 eller kaarechristensen@underhjelmene.dk eller gå ind på www.facebook.com/underhjelmene.

Han sagde ikke fra

Ville du have sagt fra her ?

På plejecenteret i Måløv havde man ikke lige fået bestilt en rigtig krankurv til pladsen, hvorfor en af de ældre jord & betonnere valgte denne løsning.

torbensaxtorff@underhjelmene.dk

Højt at flyve, dybt at falde

Ved et tilfælde blev en anden situation på en byggeplads opdaget og filmet – afslører det virkeligheden på byggepladserne i Danmark?

Kunne situationer som denne undgås, hvis der blev sagt fra?

Er det OK at sige fra?

Skal det respekteres, når der bliver sagt fra?

Ja, det er helt sikkert ok at sige fra. Hvis vi ikke siger fra, gør arbejdsgiveren det heller ikke. Vi siger også fra over for hinanden. Det er jo tunge materialer, vi har med at gøre, og det kan godt være lidt farligt, for hvis der er noget på en 15, 20 eller 25 tons, der vælter, jamen hvad kan der så ikke ske, hvis man ikke lige tænker sig om. I sjakket er vi næsten en stor familie, så hvis nogen siger fra, og opgaven så lige tager en halv times tid længere at løse, så falder der jo bare nogle jokes her og der. Så vi siger fra og støtter op omkring hinanden, for det kan jo være farligt, det vi går og laver.

*Ryan Brølling, (elementmontør)
Multimontage*

Selvfølger skal man sige fra, og det skal også respekteres! Det skal også respekteres, hvis man siger fra, uden at det er farligt, simpelthen fordi man ikke tør. Vi kunne aldrig drømme om, at sende én op i en kurv, hvis de ikke har nerver til det.

Hvis tingene på byggepladsen ikke er, som de skal være, så skal man selvfølgelig også sige fra, så længe det er konstruktivt. Du er din egen sikkerhedsrepræsentant, så du skal sige fra.

Jeg har dog ikke selv eksempler på, hvornår jeg har sagt fra. Jeg var ikke så klog dengang, jeg arbejdede som lærling – jeg syntes faktisk, det var spændende at lave lidt vilde ting. Men jeg hopper aldrig ned i smalle dybe huller, og det gjorde jeg heller ikke, dengang jeg var lærling.

Rune Gad, (Byggeleder, betonstruktør og ingeniør) Einar Kornerup

Håndværkere med råstyrke OG god kondition

På Marmormolen er spinning, løb, roning, madlavning, massage og rygestop blevet en fast del af arbejdstiden, og det er især fællesskabet, der motiverer håndværkerne til at hoppe i trikot og havkajak.

“KOM NU!” råber Susie fra Fitness DK og får formand Hans Henrik Larsen og anlægsmand Johannes Rolsted fra Tscherning til at træde ekstra godt til i spinning-pedalerne. Det er en tidlig tirsdag morgen, og alle er de i trikot, mens de midt i arbejdstiden cykler for bedre kondition og velvære.

“Det er sindssygt hårdt, og man hader hende lidt, når hun råber KOM NU, men det motiverer, og jeg har fået meget mere energi,” siger Johannes Rolsted.

Molen in Motion

I et par containere, der er blevet lavet om til motionsrum, er spinning et fast indslag tirsdag morgen, og om torsdagen står der løb på programmet. Det er blot få af de tilbud, der er til de ansatte på Marmormolen i Nordhavnen, hvor Tscherning og Per Aarsleff A/S via projektet “Molen in Motion” sætter fokus på sund kost og motion for de mange timelønnede, der kommer til at arbejde der over de næste to år. For selvom mange af medarbejderne arbejder fysisk hver eneste dag, kan de sagtens være i dårlig form.

Johannes benytter sig sammen med sine kollegaer af nogle af de ting, projektet tilbyder, og efter tre måneder falder han ikke længere i søvn før børnetimen er overstået. “Jeg føler, jeg har fået mere tid i hverdagen. Jeg er nemlig ikke længere så træt, når jeg kommer hjem fra arbejde, og det giver mig mere tid og overskud,” siger Johannes.

Rygestop

Christian Møller, der er struktør hos Tscherning, er endnu ikke med til at dyrke motion, og selvom han gerne vil, fokuserer han først på det rygestop, han via projektet er påbegyndt.

“Jeg trapper ned og ryger nu kun halvt så meget, som jeg har gjort før,” fortæller Christian, der hver 14. dag

SIDSTE NYT:

Nu trænes der også efter arbejdstid!

Susie fra Fitness DK motiverer drengene.

Det er tidlig morgen i skurvognene, der er lavet om til spinning- og motionsrum.

Midt i arbejdstiden cykler Hans Henrik Larsen for bedre kondition og velvære.

bliver ringet op af en konsulent, der er tilknyttet projektet og som i 45 minutter snakker med ham om rygestoppet, hans målsætninger og i det hele taget støtter Christian i hans foretagende.

“Han er sgu blevet lidt pirrelig, efter han er begyndt på sit rygestop”, griner Hans Henrik og forsætter noget mere alvorlig – “men når man får sådan et chok, som da vores kollega forleden fik en blodprop i hjertet, så sætter det gang i en snak og overvejelser om, hvor vigtigt det er at leve sundt.”

Fællesskabet motiverer

Alle er de glade for projektet og er enige om, at det bedste ved det er, at det motiverer dem til at dyrke motion og leve sundt, fordi de kan gøre det i arbejdstiden og i fællesskab med deres kollegaer. Og netop fællesskabet får dem til at træde til i pedalerne og tage en tur i romaskinen.

“Jeg ville ikke gå alene op i motionsrummet,” siger Johannes og Hans Henrik tilføjer: “Nej, og projektet ville heller ikke fungere, hvis man kun kunne dyrke motionen efter fyraften.”

louisefalborg@underhjelmene.dk

Bygherren har et stort ansvar

Er arbejdsmiljø et spørgsmål om, at mester planlægger arbejdet og håndværkerne bruger de rigtige værnemidler og tekniske hjælpemidler – eller har bygherre også andel i arbejdsmiljøet?

Typisk Energinet.dk byggeplads med mange risikofyldte processer.
Foto: Ricky John Molloy.

Ja, bygherren har ansvaret for koordinering af arbejdsmiljøet både under projektering og udførelsen af byggeriet. Bygherrens linje, ideer og vilje afgør, om det bliver en rodet byggeplads, hvor alle slås mod alle, eller en velordnet byggeplads med orden, ryddelighed og et godt samarbejde.

Energinet.dk

Energinet.dk er en offentlig bygherre, der udfører el- og gasanlægsarbejder. Stort set alt dette arbejde er farligt.

Mads Christian Madsen, der er arbejdsmiljøleder i Energinet.dk, fortæller: "Når projekteringen starter, udpeges en arbejdsmiljøkoordinator, der er ansvarlig for, at arbejdsmiljøproblemer bliver synliggjort allerede under projekteringen, og forebygges straks eller indarbejdes i plan for sundhed og sikkerhed."

Det afhænger af opgavens størrelse

Mads fortsætter: "Ved små opgaver er det typisk den samme person, der er tilsynsførende og koordinator i projekt- og byggefasen. Ved større opgaver er koordinatoren udelukkende beskæftiget med arbejdsmiljø. Ved de helt

store opgaver, er der en fuldtidskoordinator på projektet." Energinet.dk tilstræber selv at varetage koordinatorfunktionen.

"Energinet.dk har haft 400 arbejdsdage uden ulykker blandt egne ansatte, og hos eksterne entreprenører har der kun været tre ulykker i 2011. Så det kan betale sig," slutter Mads.

Faxe kommune

Faxe Kommune er også kendt for at være en bygherre, der tager arbejdsmiljøet alvorligt.

Kim T. Rasmussen, byggestyrer i Faxe kommune, fortæller: "Vi arbejder målrettet på at informere ledere, chefer og arbejdsmiljørepræsentanter i kommunen om deres rolle som bygherre i forhold til arbejdsmiljøet. Fx udarbejdes informationsmateriale, der helt klart fortæller håndværkerne om kommunens holdning til arbejdsmiljøet."

"Det er vores overbevisning, at vi som bygherre aktivt bidrager til en højnelse af et positivt og sikkert arbejdsmiljø," slutter Kim.

anderskabel@underhjelmene.dk

Bygherres pligter

Når bygherre opfører et byggeri med mere end én entreprenør på pladsen, skal han bl.a. sørge for følgende:

- Udpege en koordinator, der skal koordinere varetagelsen af arbejdsmiljøhensyn under projekteringen og udarbejde Plan for Sikkerhed og Sundhed (PSS).
- Indgå aftaler med de entreprenører, der skal etablere, vedligeholde og fjerne sikkerhedsforanstaltninger på fællesområderne fx adgangsveje, stilladser og kraner.
- Udpege en koordinator, der skal koordinere entreprenørernes samarbejde om arbejdsmiljøet under udførelse af byggearbejdet.
- Anmelde byggepladsen til Arbejdstilsynet.
- Medvirke til at arbejdet på byggepladsen kan udføres fuldt forsvarligt.

Hvorfor gives der **KÆMPE** bøder i England?

I sidste nummer af Under Hjelmene bragte vi eksempler på, at engelske bygherrer har fået store bøder for ikke at overholde sikkerhedsregler. Vi har efterfølgende forsøgt at finde ud af, om der er en særlig grund til, at der bliver givet så store bøder, og om det er noget nyt og i så fald, om det har haft en positiv effekt på sikkerheden. Det har dog ikke været muligt at få svar på nogle af disse spørgsmål, hverken hos det engelske arbejdstilsyn (HSE) eller hos det engelske justitsministerium. Det eneste, vi fik at vide er, at størrelsen på bøder ofte bestemmes ud fra virksomhedens størrelse. Derfor har en stor virksomhed som Marks & Spencer fået en bøde på 1 mill pund.

louisefalborg@underhjelmene.dk

Simple mistakes can shatter lives...

...your actions could help stop them from happening.

You might think you're doing everything you can to prevent falls in your workplace, but everyone could do a lot more. Remember:

- Avoid working at height wherever possible.
- If you have to work at height, use the right equipment for the job and use it safely.
- If you think a ladder is most suitable for the work, check it's set up and secured properly.

HSE offers instant, practical guidance including the WAIT toolkit, which provides simple information on selecting the right access equipment for the task. Stay safe and go to www.hse.gov.uk/shatteredlives

HSE

This poster was produced in partnership with LACORS

Her et eksempel på en plakat fra det engelske arbejdstilsyn HSE. Plakaterne er en del af en landsdækkende kampagne omkring fare for nedstyrtning. Fald fra højden er en af de mest almindelige årsager til død og kvæstelser i den engelske byggebranche.

Når solen skinner og det bare kører!

“Vejret og et godt projekt betyder alt for en god arbejdsdag,” det er alle enige om på byggepladsen i Lynæs, hvor HHM’s største betonsjak rejser elementer til 22 ældreboliger.

Da Under Hjelmene besøgte byggepladsen i Lynæs skinnede solen, og montage af filigranvægge til en kælder var i fuld gang. Der var ikke tid til et interview i skurvognen, så det foregik mens sjakket fik noget arbejde fra hånden.

Hvordan fungerer samarbejdet i jeres sjak?

Vi har et godt samarbejde. Det er teamwork, hvor alle ved, hvad de skal gøre. Tonen er god, vi kender ikke den såkaldte “RÅ” byggepladstone, for hos os er den hjertelig.

Hvor lang erfaring har I sammen som sjak?

Vores formand har været i HHM i 25 år, og vi andre har vel arbejdet i sjakket i snit 4 år. Så vi kender hinanden godt og rummer fint de forskelligheder, vi har i sjakket.

I har ry for at være et rummeligt sjak, kan I beskrive det?

“Ja,” lyder det fra Jens, “vi er meget sjældent uvenner, og er der en, som har en dårlig dag, så får han lov at være lidt i fred, eller også får han lidt ekstra røg, så vi kan få smilet frem igen.”

Hvordan er ledelsen i sjakket?

Vores formand Erik både stikker ordrer ud og planlægger sammen med os i skuret, så vi får det bedste ud af dagen.

Hvordan synes I god byggeledelse er?

Når byggelederne ved noget om betonarbejde, er det selvfølgelig det bedste. Ellers er det jo os, der er eksperterne, og så har vi heldigvis byggeledere, der gerne vil suge til sig og ikke er arrogante.

Hvordan afspejler god ledelse sig i det daglige arbejde?

Vores formand Erik deltager i byggemøderne sammen med ingeniøren og vores byggeleder. Vi mangler ham,

Det glade sjak, det gode samarbejde og gode vejr.

mens han er til møde, men de har brug for hans viden og erfaring, når projektet skal granskes. Det er godt, når der bliver lyttet til budskaberne fra sjakket.

Hvad giver en god arbejdsdag og en god byggesag?

Godt vejr – det er alle enige om – er alfa og omega! Gode kollegaer, og en god stemning er også vigtigt. Når det

bare kører, og vi ikke føler, vi er bagud. Det kører, når vi har gode tegninger, et godt projekt og får hurtige svar på vores spørgsmål. Det kan godt knibe, der er lang vej til de projekterende nogle gange.

piabecker @underhjelmene.dk

Gode uddannelses-dage i Horsens og Roskilde

I sidste nummer af Under Hjelmene omtalte vi tilbuddene om supplerende arbejdsmiljøkurser. De er nu afholdt, og vi har interviewet et par af deltagerne Rune Møller fra Pihl A/S og Gert Jørgensen fra DTU Campus.

Rune deltog i formiddagens oplæg om psykisk arbejdsmiljø:

“Det var meget godt og en superinspirerende underviser. Kunne godt have fortsat med det en hel dag. Vi har ikke før snakket så meget om det psykiske velvære på byggepladserne, så det vil jeg gerne vide noget mere om.”

Gert supplerer: “Jeg deltog også på kurset *Trivsel og psykisk arbejdsmiljø*. Jeg føler virkelig, at jeg har fået en masse ny inspiration, som jeg kan bruge der hjemme sammen med mine kolleger.

Rune er meget tilfreds med, at der laves kurser på denne måde:

“Jeg er jo ikke et leksikon, så derfor er det vigtigt med kurser eller uddannelsesdage, så man kan give flere ordentlige svar. Det var også godt, at der var mulighed for at dele erfaringer med folk fra andre firmaer og vigtigt, at der i vores firma har været bred opbakning til, at vi kunne komme af sted på de her kurser.”

Se mere på www.bar-ba.dk

larsvedsmand@underhjelmene.dk

Der var fuld fart på erfaringsudvekslingen.

Lav en teleskoplæsser om til en lift!

Kast en mandskabskurv på gafflerne af en teleskoplæsser, og så er det pludselig ikke en teleskoplæsser mere, men derimod en lift. SÅDAN!

Det lyder næsten som et trylletrick i bedste Las Vegas stil, men det er i stedet Arbejdstilsynets fortolkning af reglerne omkring certifikatkrav til teleskoplæssere. Man monterer simpelthen en mandskabskurv på gafflerne, så er det i stedet regler omkring brug af lifte, der er gældende. Og dermed forsvinder certifikatkravet og erstattes af en simpel instruks fra fx udlejeren.

Kald nu en spade for en spade

Siden 2006 har det været et krav, at du skal have certifikat, når du arbejder med teleskoplæsser. Fem dages kursus for at måtte køre med gaffler og tre dage oveni, hvis du har en krankrog monteret på teleskoplæsseren. Men når en mandskabskurv monteres på gafflerne kalder Arbejdstilsynet dette for en "personløfter med fast standplads", og så er det en lift ifølge Arbejdstilsynets regler. Kunne man bare snakke samme sprog og kalde en spade for en spade, så ville det ikke være så svært, men denne diskussion har stået på siden 2007 mellem Arbejdstilsynet og byggebranchen. Vi håber på at parterne snart enes.

stigchristensen@underhjelmen.dk

For at bruge teleskoplæsser ① skal du have et fem dages kursus. Teleskoplæsser ② med krankrog kræver yderligere 3 dages kursus. For at bruge teleskoplæsser ③ skal du kun have en instruktion. Logisk, ikk??

Husk den årlige arbejdsmiljødrøftelse

Alle virksomheder skulle have haft afholdt den første årlige arbejdsmiljødrøftelse inden 1. oktober 2011. Drøftelsen skal munde ud i en aftale for 2012 om, hvordan samarbejdet om arbejdsmiljø skal foregå, og hvilke mål der skal sættes.

Svendene hos tømrerfirmaet John O.S. Kristensen synes, det er godt, der bliver fulgt op på arbejdsmiljøet i firmaet.

Hvordan kan det gøres?

Tømrerfirmaet John O.S. Kristensen har i samarbejde med Byggeriets Arbejdsmiljøbus gennemført den årlige arbejdsmiljødrøftelse i god tid. De har endda lagt referatet fra drøftelsen ud på firmaets hjemmeside www.josk.dk.

Den gode kollega

Her blev det aftalt, at der skal holdes fire møder om arbejdsmiljø i løbet af det næste år. De skal bl.a. dreje sig om APV handlingsplan, sygefravær og arbejdsulykker. Desuden vil firmaet opdatere sin APV handlingsplan hvert år. Firmaet bekender sig til begrebet "den gode kollega". Det handler om at have fokus på kerneopgaverne og tage ansvar for egne handlinger og holdninger. Som "god kollega" kan man godt lave fejl, men man skal lære af dem, bliver klogere og videregive sin viden til kollegerne. Hos John O.S. Kristensen er der enighed om, at der skal følges op på den årlige arbejdsmiljødrøftelse, for at det kan virke.

anderskabel@underhjelmen.dk

Arbejdstilsynet svarer Under Hjelmene

Vi spurgte i sidste nummer: Hvor ofte bliver fastgørelser til tippelad eftersat, og hvem gør det? Er det når lastbilen stiller til syn? Er det chaufføren selv? Eller bliver det i det hele taget eftersat?

Arbejdstilsynet svarer:

Det er vognmandens pligt at efterse materiellet, så det til enhver tid er forsvarligt. Vippebeslagene skal efterses efter leverandørens anvisninger.

Vippebeslagene er ikke omfattet af synsvirksomhedernes kontrol - de kontrollerer

kun forhold reguleret af færdselsloven.

Det er ikke entreprenørens ansvar at kontrollere hvert enkelt lad, der ankommer til byggepladsen. I har som virksomhed ikke krav på nogen dokumentation for eftersyn jf. arbejdsmiljøloven, men I kan aftalemæssigt forlange doku-

mentation for seneste eftersyn.

Entreprenøren har som skrevet ikke noget juridisk ansvar i forhold til fremmede vognmænds materiel, men entreprenøren har ansvar for at sikre, at egne ansatte er instrueret i, hvordan de skal forholde sig til fremmede vognmænd på byggepladserne.

Venlig hilsen
Niels Petersen,
Arbejdsmiljøfagligt Center,
Arbejdstilsynet

De gode gamle dage

Billedet stammer fra arbejdet med udvidelsen af Fredericia havn i 1935.

En del af voldanlægget omkring byen skulle fjernes for at skabe plads til den nye havn. Arbejdet blev for en stor del udført med håndkraft. Tipvognene blev kørt ind på midlertidige spor, jorden skulle brydes med hakke og skovl og kastes ned i tipvognene. Kravet til en dagsproduktion har formentlig ligget på 3,5 – 4,5 m³ pr. ansat.

Hvad tjente en håndværker, og hvad kostede det at leve?

Den ugentlige arbejdstid var 48 timer, mandag til lørdag.

Timelønnen i provinsen var 105 øre for en ufaglært arbejder og nok lidt højere for jord og betonarbejderne, omkring 50 – 60 kr. om ugen.

I byerne var man begyndt at bruge fast vejbelægning, men på landet brugte man stadig skærver. Tal fra 1920'erne fortæller os, at en rutineret stenhugger à la Jens Vejmand, som vi kender fra Jeppe Aakjærs sang, brugte 33.000 slag på, at slå en m³ skærver med mukkeren og det til en timeløn på 98 øre.

Dagligvarepriserne i 1935:

- 1 pund smør 52 øre.
- 1 liter mælk 26 øre.
- 1 alm. øl 30 øre.
- 1 kg. rugbrød 19 øre.
- 1 pund kaffe 2,30 kr.

Hertil husleje og brændsel m.m. Og så havde de 9 børn og boede i en 2-værelses.

Herfra skal lyde en tak til opmåler Søren Lindehøj Jensen for bistand med historiske oplysninger og til Arbejdermuseet for billedet.

torbensaxtorff@underhjelmene.dk

Elektrisk stenvogn på besøg i virkeligheden

Over de sidste to år har Byggeriets Arbejdsmiljøbus, Enemærke & Petersen, Alectia, Smartlift og Lolle & Nielsen udviklet en elektrisk stenvogn, der gør murerarbejdsmændenes arbejdsmiljø bedre.

Den 26. marts 2012 blev resultatet – nemlig en prototype på stenvognen, afprøvet på HHMs byggeplads i Espergærde.

Nicki Pokorny, der er murer og arbejdsmiljørepræsentant hos HHM, havde ikke de store forventninger på forhånd: "Det er vel, som det plejer at være med halvdelen af de tekniske hjælpemidler, vi har. De kan ikke bruges i virkeligheden."

Man behøver ikke være supermand

MEN der kom andre boller på suppen, da han og kollegerne fik stenvognen i hånden, og der blev kørt omkring 20 hoveder mursten ud på stilladset. "Det er en rigtig god stenvogn, og alle kan køre med den, man behøver ikke være supermand og bruge mange kræfter på at flytte mursten længere," fortæller Nicki og fortsætter:

"Jeg vil helt sikkert anbefale den – meget endda – den dur i øvrigt til både høje og lave paller, så der er tænkt på det hele, og vi vil rigtig gerne have den på prøve i længere tid med henblik på at købe vidunderet."

Den kan køre op ad bakke

Håndværkerne havde forslag til forbedringer, og de blev godt modtaget af udviklerne: Batteriet skal fastgøres bedre, der er en wire, som skal være kraftigere, og det trin, man skal træde på for at vippe vognen, sidder for højt. Stenvognen er god både på stillads og i terræn, den kan endda køre op ad bakke, uden at der skal skubbes bagpå.

Stenvognen er udviklet med støtte fra Forebyggelsesfonden, og det bliver hos Smartlift, den kan købes til en pris omkring de 30.000 kr.

piabecker@underhjelmene.dk

Halleluja for en stenvogn

Scan og se stenvognen i aktion

Så er det bare med at følge med, når vognen nærmest selv kører ned i den anden ende af stilladset.

Nederlandse kraan gebouwed op negen minuten (Hollandsk kran opsættes på 9 minutter)

Læs mere på www.montarent.nl

Et hollandsk kranfirma har taget de bedste komponenter fra forskellige eksisterende krantyper og sammensat dem til en meget mobil og let anvendelig kran, der kan opstilles på kun 9 minutter. Kranerne udlejes eller leveres komplette, og når de er kørt i position, trykker man blot på en knap, og ca. 9 min.

efter står der en fuldt funktionsdygtig tårnkran klar til brug.

Selvkørende i flere varianter

Kranerne kan sammensættes efter ønsker for mobilitet og kapacitet enten på specialtrailer, lastbilmonte-

ret, selvkørende på gummihjul eller på larvefodder. Disse selvkørende udgaver kan køre rundt på byggepladser i fuldt udslået stand. Kapaciteten varierer fra 14 til 40 ton-meter.

stigchristensen@underhjelmene.dk

Her ses den hollandske kran på en byggeplads i Hillerød. Der kræves A-certifikat for at betjene kranen.

TEMA

UNDER HJELMENE Nr. 1/2012

BLY

Arbejde, hvor du kommer i kontakt med bly, kan være farligt. Bly kan optages i kroppen og medføre helbredsskader, eksempelvis hjerneskader, kolik, blodmangel samt nedsat evne både hos mænd og kvinder til at få børn. Derfor skal bly tages alvorligt!

BLYHISTORIER FRA 2012

Bly er forbudt at bruge, men vi møder det stadig på byggepladserne rundt omkring i landet, når der skal renoveres.

DIN KROP OG BLY

Hvordan og hvor påvirkes din krop af bly, og er der noget du selv kan gøre???

PLANLÆGNING OG BLYSANERING

Gode vejledninger til brug for planlægning af arbejdet – fra Asbestforeningens BLYVEJLEDNING.

Falkenborg skole blyforurenet

Martin Olsen og Tom Sandfeldt udenfor Falkenborg skole.

Nedrivningsfirma stiller krav til bygherre. Bly og PCB skal væk, før der kan rives ned.

Falkenborgskolen i Frederikssund skal ombygges, og derfor nedrives dele af skolen. I forbindelse med nedrivningen har Tscherning A/S ved forundersøgelse konstateret blyforurening i malingen på vægge, lofter, paneler, døre og vinduer. Derudover er der konstateret fuger med PCB i. Tscherning har derfor stillet krav til bygherre om, at bly og PCB bortrenses, inden den øvrige nedrivning kan starte.

Entrepriseleder Martin Olsen og sjakker Tom Sandfeldt fortæller her, hvordan de griber en sådan sag an – rent praktisk.

Alle ansatte, der skal arbejde med saneringen får taget en blodprøve, inden arbejdets start og derefter hver tredje måned, så indholdet og udviklingen af giftstofferne i blodet kan følges. Er indholdet for højt, kan den enkelte komme i "karantæne" i forhold til opgaver med bly og PCB.

Tscherning har indkøbt et kombineret sandblæsnings- og ventilationsanlæg. Anlægget består af en række containere, der indeholder sandblæser, sugelanlæg og filtreringsenheder. Anlægget renser bly og PCB fra den luft, der suges ud fra arbejdsområdet. Anlægget renser og genbruger også en stor del af sandblæsningsmaterialet.

Sluserne ind til arbejdsområderne opbygges stort set som ved asbestsanering. Medarbejderne bruger full-face åndedrætsværn med P3 filtre og selvfølgelig dragter og handsker. Sugelanlægget suger op til 20.000 m³/time og sørger for konstant undertryk i arbejdsområdet. Derved forurenes resten af byggepladsen ikke.

torbensaxtorff@underhjemene.dk

Hvorfor er

Bly er giftigt, og optages i kroppen særligt ved indånding. Det er dog også vigtigt at undgå at få blystøv i munden og i små sår og skrammer. Ved længerevarende udsættelse for bly eller ved kortvarig udsættelse for store mængder kan der opstå adskillige og alvorlige helbredsskader – det kan være livstruende.

Skader på nervesystemet
Irritabel, dårlig hukommelse,
dårlig koncentration

Nervesystemet

Hjernens funktioner kan påvirkes i form af irritabilitet, nedsat koncentrationsevne og svigtede hukommelse. Muskelkraften kan blive nedsat, og der kan komme smerter og sovende fornemmelser i arme og ben.

Blodmangel

Blodet

Bly påvirker evnen til at danne røde blodlegemer, så der ved længere tids udsættelse kan opstå blodmangel.

Nyreskader

Nyrene

Langvarig blypåvirkning kan medføre ødelæggelse af nyrevævet med nedsat nyrefunktion til følge.

Blykolik

Mave/tarmkanal

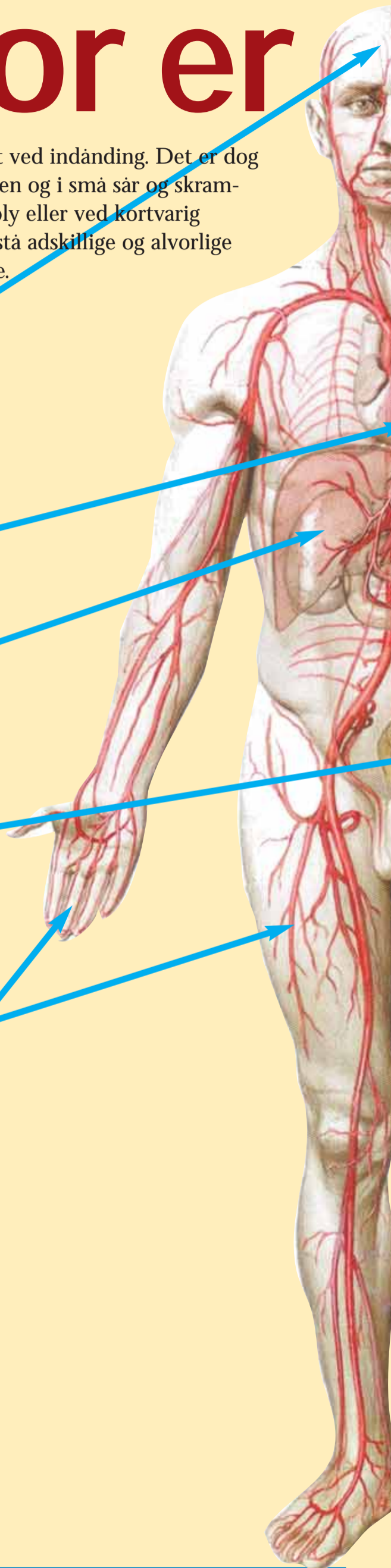
Blypåvirkning kan medføre appetitløshed, fordøjelsesbesvær, forstoppelse og ved svær påvirkning mavesmerter.

Sovende fornemmelse i arme og ben

Akut blyforgiftning

En maler blev 16. december 2011 indlagt på Hvidovre med blyforgiftning. Han havde arbejdet med afrensning af vinduer. Blodprøver viste, at maleren havde en markant og farlig mængde bly i blodet.

Arbejdsmedicinsk Klinik på Bispebjerg Hospital konkluderer i en rapport den 4. januar 2012, at arbejderen er blevet blyforgiftet, og at der både tids- og årsagsmæssigt er en god sammenhæng mellem såvel patientens blyeksponering under uhensigtsmæssige arbejdsforhold, forhøjet blyblod og symptomer forenelige med blyforgiftning.

bly farligt?

Hvad kan jeg selv gøre?

Har du mistanke om bly på din arbejdsplads, få det undersøgt og bed om de relevante værnemidler.

Relevante værnemidler

Håndtering af metallisk bly
Støvende arbejde

- Handsker
- Handsker
- Åndedrætsværn (P3). Ved mere end 3 timer samlet på en arbejdsdag benyttes turboenhed tilkoblet helmaske eller hætte type.
- Overtræksdragt (type 5/6) ved koncentrationer over 400 mg/kg

Varme arbejder

- Handsker
- Friskluftforsynet åndedrætsværn, helmaske eller hætte type
- Overtræksdragt (type 4/5) ved koncentrationer over 400 mg/kg

Blyøm og misfarvet hud

Ryging

forstærker virkningen ved indånding af blyholdigt støv. Fimrehårene lægger sig ned, når man ryger, og der er fri adgang til lungerne for blystøv og andet støv.

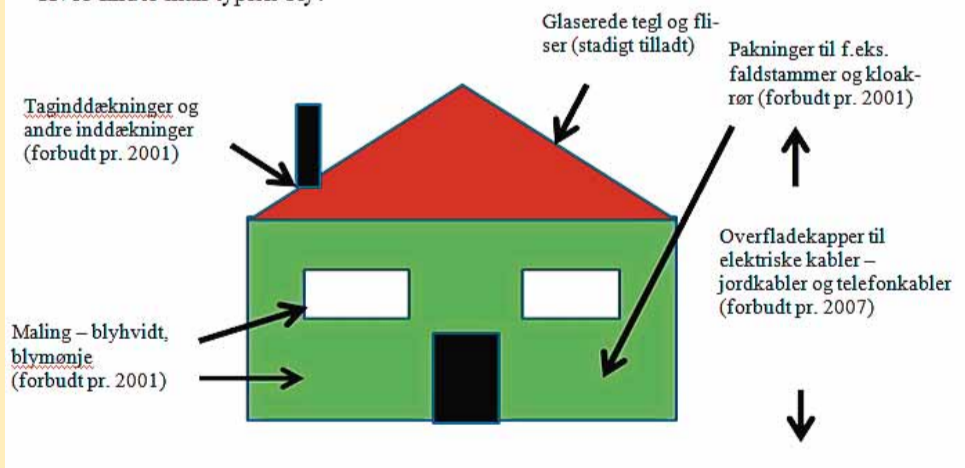

Nedsat forplantningsevne

Forplantningsevnen

Bly påvirker både sædceller og ægceller, så evnen til at få børn nedsættes. Bly kan også påvirke fosterets udvikling.

Hvor finder man typisk bly?

Hvis du har nogle af disse symptomer, så søg læge med det samme!

En gammel kending - Husk nu masken.

Hvem er ansvarlig for hvad?

Bygherren er ansvarlig for at undersøge, om der er bly i det område, der skal arbejdes i. Resultatet skal indgå som en del af udbuddet. På den måde er entreprenøren klar over, om der er bly og kan tage sine forhåndsregler. Derudover er bygherren ansvarlig for at tage højde for farligt arbejde i Plan for Sikkerhed og Sundhed - bly er farligt arbejde og skal afgrænses fra andet arbejde.

Den projekterende skal informere bygherren om eventuelle forekomster af bly i byggeriet, og hvad man gør for at behandle det.

Entreprenøren skal lave en APV for arbejdet, give en grundig instruktion til de ansatte og sørge for, at der bliver lavet "blodblymålinger". Han skal sørge for værnemidler og miljøvogn - og sørge for, at de ansatte bruger værnemidler. Derudover skal han sørge for, at arbejdstøjet bliver vasket.

Blodblyregler

Ved blyarbejde skal der tages blodprøver

- Før arbejdet startes
- Hver 6. måned
- Hvis Arbejdstilsynet kræver det

Arbejdstilsynet har grænser for, hvor meget bly der må være i blodet.

Vidste du, at ...

Vognmænd, der kører med blyforurenet bygningsaffald, skal have et ADR bevis og være godkendt af beredskabsstyrelsen?

Bly ikke nedbrydes i kroppen og derfor ophobes i dine organer?

Vidste du at ...

Bly ikke kan fjernes med medicin, når det først er kommet ind i kroppen?

- Halveringstiden i blodet er ca. 30 dage
- 90 % sætter sig i knoglerne, halveringstiden i knoglerne er ca. 10 år

Det, der kan gøres, er:

UNDGÅ BLY!

Bly i maling

Bly har tidligere været meget anvendt i bygningsmaling. Indtil starten af 1960'erne var blyhvidt et vigtigt pigment i vinduesmalinger. Helt fra til 1990'erne har blymønje været anvendt til f.eks. rustbeskyttelse af vinduesbeslag.

Regler

Se mere om forholdsregler ved arbejde med blyholdige materialer her
At-vejledning C.0.8 Metallisk bly og blyforbindelser, marts 2002

EKSEMPLER PÅ ARBEJDSPLANER FOR UDFØRELSE AF SANERINGSARBEJDE

Herunder gives eksempler på planer for gen-nemførelse af forskellige typiske saneringsarbejder. Eksemplerne er udarbejdet for afrensning af blyholdig maling.

Planlægning af saneringsarbejdet

- 1) Fastlæggelse af arbejdsomfang**
Omfanget af saneringsarbejdet fastlægges med bygherre og dennes rådgiver. Det er vigtigt, at omfanget og formålet med saneringen ligger klart fra start.
- 2) Arbejdsplan**
Udarbejdelse af en plan for arbejdets gennemførelse. Ved sanering og håndtering af materialer med indhold af bly bør der foretages en risikovurdering. Ved indhold af bly skal der udarbejdes en skriftlig plan for sikkerhed og sundhed for arbejdet.
- 3) Anmeldelse til Arbejdstilsynet**
Anmeldelse til Arbejdstilsynet er ikke et krav.
- 4) Anmeldelse til Kommunen**
Blyholdigt affald regnes som farligt affald, hvis indholdet af bly i malingen overstiger 2.500 mg/kg, og affaldet skal anmeldes særskilt til kommunen forud for opstart af arbejdet. Nogle kommuner har særlige skærmer til anmeldelse af farligt affald som kan benyttes.
Hvis arbejdet kræver at offentlige fortove eller veje midlertidigt afspærres, skal særlig tilladelse indhentes hos kommunen.
- 5) Information af naboer m.fl.**
Udførelse af saneringsarbejde med anvendelse af værnemidler kan virke skræmmende på naboer og andre i området. Det er derfor vigtigt, at der udarbejdes en plan for opstart af byggepladsen, således at folkene på pladsen kan give rigtige informationer om arbejdet, hvis der kommer spørgsmål.
Informationen bør indeholde information om:
 - at der udføres blysanering
 - hvilke miljø- og sikkerhedsrisici arbejdet indebærer
 - hvorledes beboere og naboer bør forholde sig (fx holde vinduer lukket)
 - tidsplan for arbejdets udførelse
 - hvem man kan kontakte, hvis der opstår problemer eller der er spørgsmål til arbejdet.
- 6) Instruktions af saneringsfolk**
Medarbejdere som udfører sanering af bly i virksomheder der er medlem af Dansk Asbestforening, skal som minimum have den lovpligtige asbestuddannelse med evt. overbygning af en blysaneringskursus. Arbejdet skal planlægges og udføres ift. Dansk Asbestforenings Blyvejledning. Sanering af bly regnes som farligt arbejde, og det er vigtigt at de folk, der er beskæftiget med sanering af bly, er informeret om arbejdets indhold, herunder arbejdsplanen med indtræning af foranstaltninger og vejfarstforanstaltninger, korrekt brug af værktøj med udsugning og evt. værnemidler, samt personlig hygiejne.
- 7) Instruktions af øvrige folk på byggepladsen**
Sanering af bly er et farligt arbejde, der kan påvirke andre på pladsen. Det er derfor vigtigt, at alle på pladsen er informeret om saneringsarbejdet, herunder især i hvilke områder der er krav om brug af værnemidler.
- 8) Kontrol af status for maling af bly i blod**
Kontrol af hvorvidt der foreligger måleresultater af bly i blod, der er nyere end 6 måneder, for de personer som skal forestå sanering af blyholdige materialer.

Disse eksempler på planer for gennemførelse af saneringsarbejder er taget fra Dansk Asbestforenings nye vejledning om bly fra 2012: BLY VEJLEDNING – vejledning og beskrivelse for udførelse af blysanering. Vejledningen kan findes på deres hjemmeside www.asbest.dk - scan og find vejledningen.

Indvendige arbejder i bygninger

Eksempel: Fjernelse af vægmalning med bly som led i renoveringsarbejde.

- 1) Arbejdsområdet gennemgås, og områder hvor blysanering skal foretages fastlægges.
- 2) Arbejdsområder ryddes for løst inventar. Rydning af inventar sker for at lette efterfølgende rengøring og for at sikre, at inventar ikke udsættes for unødigt påvirkning af blyholdigt støv.
- 3) Der opsættes tætte skærmvægge, så det er muligt at etablere undertryk i arbejdsområdet. Skærmvæggene skal begrænse spredning af sundhedsskadeligt støv. Skærmvægge udført i kraftig klar plastik giver god fleksibilitet og gode lysforhold. Der opsættes sluser ved indgang til arbejdsområdet, så det er muligt at opretholde undertryk og hindre spredning af støv og gasser. Sluserne skal som minimum udføres som 2-kammersluser for at sikre et konstant kontrolleret undertryk. I mindre rum kan rummet i sin helhed fungere, som lukket område.
- 4) Etablering af luftsikre i arbejdsområdet. Der etableres undertryk ved hjælp af en eller flere luftrensere (fx miljøboks), som forsynes med absolutfiltere (HEPA-filtere), der kan opfange støv. Afkastluften fra luftrensere føres til det fri via slanger eller rør. Udsugningen etableres således, at der sikres en god cirkulation af luften så ”døde” zoner undgås. Der tilstræbes et luftsikre på 10 gange pr. time af saneringsområdets totale rumindhold. I særlige tilfælde (typisk aflange arbejdsområder) kan der blive behov for at etablere ventiler for tilgang af luft modsat luftrensere, for at sikre et jævnt luftskifte i hele arbejdsområdet.
- 5) Undertryk og filter i luftrensere kontrolleres løbende. Undertrykket i arbejdsområdet kontrolleres løbende. Hvor skærmvægge er udført i plastikfolie kontrolleres det, at folien buer ind mod arbejdsstedet. Tilsvarende kontrolleres det, at forhæng i sluser viser tydelige tegn på undertryk. I tilfælde hvor der anvendes hårde skærmvægge, eller hvor der på anden måde er tvivl om undertrykket, anvendes særlig trykmåler. Luftrensernes filtre skiftes efter behov og i øvrigt i henhold til leverandørens forskrifter. Det anbefales, at der oprettes en logbog, hvor oplysninger omkring rensning og skift af filtre noteres.
- 6) Ved fjernelse af maling med højt indhold af bly etableres lokalt sug umiddelbart ved det anvendte udstyr. Hvor det er muligt anvendes maskiner med mulighed for direkte tilkobling af støvsuger. På udstyr, der ikke er forsynet med sugestuds anvendes håndholdt støvsuger. Støvsugere som anvendes til lokalt sug ved arbejdsstedet forsynes med absolutfiltere (HEPA filtere), der kan opfange støv. Afkastluften fra luftrensere føres til det fri via slanger eller rør.
- 7) Kvaliteten af saneringsarbejdet kontrolleres løbende (udførelseskontrol). Det kontrolleres, at saneringen er fuldstændig og udført i overensstemmelse med fastlagte retningslinjer for arbejdets udførelse. Videre kontrolleres det, at løst affald med bly løbende opsamlles og bortskaffes til de rette containere.
- 8) I forbindelse med afslutning af arbejdet foretages en grundig rengøring af arbejdsområdet (jf. retningslinjer for rengøring og oprydning efter saneringsarbejde). Den udførte rengøring kontrolleres, og støv vægge mm nedtages og renses. Kvaliteten af det udførte saneringsarbejde gennemgås med bygherrens arbejdsmiljøkoordinator og evt. arbejdsmiljørepræsentanter fra efterfølgende firmaer eller kommende brugere, inden støv vægge mm nedtages.
- 9) Arbejdspladsen aftrigges og eventuelt tilbageværende affald bortskaffes i henhold til plan for bortskaffelse af affald.

Udvendigt arbejde på facader

Eksempelvis fjernelse af blyholdig maling på facader.

- 1) Arbejdsområdet gennemgås, og områder hvor blysanering skal foretages fastlægges.
- 2) Arbejdsområder ryddes for løst affald, så sammenblanding med andet affald undgås.
- 3) Uberfæstede arealer tildækkes med plastikfolie, geotekstil eller plader, således at opsamlng af løst affald er muligt.
- 4) Befæstede områder eftergås og åbne regnvandsriste tildækkes så løst materiale kan opsamlles.
- 5) Områder, hvori der foregår arbejde med sanering af bly, afgrænses synligt fra øvrige arbejdsområder, fx ved opsætning af markeringsbånd. Skilte med teksten ”Pas på arbejde med bly sanering – kun adgang med værnemidler” opsættes. Skiltene opsættes eksempelvis på trærod umiddelbart inden for afspærringen med teksten vendt udad fra arbejdsstedet. Afspærring opsættes, så der under hensyn til vejforholdene sikres tilstrækkelig afstand til nærmeste område hvor brugen af værnemidler er påkrævet, (minimum 10 meter). Afspærringer skal være indarbejdet i byggepladsens PSS, som en del af bygherrens planlægning og koordinering af fællesområderne.
- 6) Ved fjernelse af maling med bly etableres lokalt sug umiddelbart ved det anvendte udstyr. Hvor det er muligt anvendes maskiner med mulighed for direkte tilkobling af støvsuger. På udstyr, der ikke er forsynet med sugestuds, anvendes håndholdt støvsuger. Støvsugere som anvendes til lokalt sug ved arbejdsstedet, forsynes med absolutfiltere (HEPA filtere).
- 7) Stilladser og arbejdsplatforme inddækkes med plast. Stilladسدæk gøres tætslutende således at støv og affald ikke falder ned i konsolium og ikke falder videre ned gennem stilladset. I tilfælde af synligt støv uden for arbejdsområdet etableres der ventilation i arbejdsområdet til forebygelse af støvspreddingen. Afkast forsynes med absolutfiltere (HEPA filtere).
- 8) Kvaliteten af saneringsarbejdet kontrolleres løbende (udførelseskontrol). Det kontrolleres, at saneringen er fuldstændig og udført i overensstemmelse med fastlagte retningslinjer for arbejdets udførelse. Videre kontrolleres det, at løst affald med bly løbende opsamlles og bortskaffes til de rette containere.
- 9) I forbindelse med afslutning af arbejdet opsamlles eventuelle rester af løst affald og faste vandrette overflader støvsuges. Eventuelle artdækningsmaterialer fjernes. (jf. retningslinjer for rengøring og oprydning efter saneringsarbejde).
- 10) Arbejdspladsen aftrigges og eventuelt tilbageværende affald bortskaffes i henhold til plan for bortskaffelse af affald.

Der findes to typer af vejledninger, der beskriver sikkerhedsforanstaltninger på bygge-kemioområdet. Det er Dansk Asbestforenings vejledninger og Branchearbejds miljørådet for bygge og anlægs vejledninger (BAR bygge og anlæg). Forskellen på de to typer vejledninger er, at BAR bygge og anlægs har været over AT, som har nikket. Dvs. at hvis du følger de anvisninger, der er i BAR vejledningen, kan du være sikker på at overholde loven.

Dansk Asbestforening har skrevet vejledninger om asbest, PCB og bly. BAR bygge og anlæg har skrevet om asbest og PCB og en blyvejledning er på vej.

scan og find vejledningen.

Pludselig lå jeg på bunden af liften med blod silende ned ad ansigtet

SIDE 11

Under Hjelmene nr. 1/2012

Pas på knolden – brug hjelmen!

I sidste nummer af Under Hjelmene bragte vi en artikel om "den fandens hjelm". Der var nævnt en række situationer, hvor vi i hvert tilfælde spurgte dig, om du syntes, hjelm var nødvendig. Vi lovede at følge op på hver

enkelt situation, så her kommer et par konkrete eksempler – så må du selv vurdere, om hjelmen var nødvendig ... Vi vil i de kommende numre følge op på flere af de nævnte situationer.

Fik "en på hatten" og reddede livet

Johnny Knakkegaard fra Eiler Thomsen kan takke sin sikkerheds-hjelm for, at han er i live i dag.

"I 2011 arbejdede jeg på en byggesag med facademontage. Vi arbejdede i stueplan samtidig med, at vinduesmontage skulle opstartes på 4. sal. På et koordineringsmøde blev det aftalt, hvor tømrerne kunne arbejde, så vi ikke arbejdede lige under dem.

En ung gut hjalp tømrerne med at fjerne nogle mursten. Han var ikke opmærksom på, hvor vi arbejdede, og han fik skubbet en mursten ud over facadekanten," siger Johnny.

Lå og blødte i bunden af liften.

Jeg registrerede ikke, at murstenen ramte min hjelm, men pludselig lå jeg i bunden af liften med blod silende ned ad ansigtet. I ambulancen var jeg noget omtumlet, men på hospitalet kunne de konstatere, at jeg var sluppet med en hjernerystelse og en flænge takket være min sikkerhedshjelm.

Jeg var faktisk den eneste i sjakket, der altid bar sikkerhedshjelm.

Jeg tænker ofte på, hvad der ville være sket, hvis

Johnny fremviser murstenen og sikkerhedshjelmen, der reddede hans liv. Både sten og hjelm har fået en særlig hylde hjemme hos Johnny.

murstenen ikke havde ramt mig, men i stedet min makker, der ikke havde hjelm på," slutter Johnny.

stigchristensen@underhjelmene.dk

Sådan kan en undersøgelse af en ulykke laves

Her kan du se et eksempel på en intern undersøgelse af en ulykke uden fravær på en af Tschernings byggepladser. En mand fik en fire kilo tung betonklods i hovedet, men havde heldigvis hjelm på og kom derfor ikke slemt til skade.

Håndbog		TSCHERNING	
3.10.2 Intern undersøgelse af ulykker			
Ulykke nr. 202011 for Tscherning/nedrivning			
Data:			
Sag nr./navn:	10488/Gentofte Hospital		
Pladsledelse:	Projektleder FN, Formand JOA		
Skadefælde:	Nedriver		
Hændelse:	Tilskadekomme stod på et stillads i nedrivningsområdet. Betonklods på ca. 4 kg faldt ca. 5 meter ned fra taget, se billederne. Klodsen ramte nedriverens hjelm. Venstre øreværn blev revet løs og ramte nedriverens venstre kæbe.		
Skade:	Ømhed i venstre kæbe. Ingen andre gener. Heldigvis skete der ikke "andet".		
Skadedato/tid:	Mandag 2011-11-14 kl. 14,10		
Fravær:	Inat		
Foto af ulykkesstedet og/eller skaden:			
Betonklodsen, der faldt ned (ca. 4 kg)		Tilskadekommes hjelm	
Titel: Intern undersøgelse af ulykker			
Udstedt af: LB		Godkendt af: ST	Dok.nr.: 3.10.2
Dato: 2009-10-06		Udgave nr.: 2	Side 1 af 2
Tilføjelses:			
• Tilføj straks: Løse sten er fjernet i området.			
• Tilføj henøver: Nedriverne SKAL sørge for at løse bygningsdele er fjernet i nedrivningsområdet. Det skal kontrolleres både nedfra og opfra. Aktion: Afsløbet.			
Lidt info/facts:			
• Nedriverne var ikke opmærksom på den løse klods.			
• Se i øvrigt misfarvning fra ammeringsjern på billedet.			
• Vidner: en nedriver-kollega			
• Tilskadekomme gik over på Gentofte Skadestue.			
Der var heldigvis ingen alvorlige skader! Skadestuerapport er modtaget			
Delegeret på det interne møde 2011-11-15: Formand, Tilskadekomme, og KMA-chef			
Ulykken bliver bearbejdet på Arbejdsindsatskommissionen (ARU); møde nr. 5 den 8. december 2011			
Kop: Tilskadekomme, formand, FN, MO, KB, IA, MB, AMU-delegeret.			

piabecker@underhjelmene.dk

"Skildpaddeklubben" genoplives

Hvordan bliver jeg medlem?

Klubben er kun for dig, der er blevet reddet fra en ulykke af din sikkerhedshjelm.

Hvor skal jeg henvende mig?

Henvend dig til Under Hjelmene på underhjelmene@underhjelmene.dk

Hvad skal jeg gøre som medlem?

Opfordre alle til at bruge deres sikkerhedshjelm og

fortæl din egen historie om, hvordan din hjelm reddede dig.

Hvad er der i det for mig?

Du er med til at mindske antallet af ulykker i Danmark – og du kan hente en stribe Toms skildpadder hos Kåre Christensen, NCC.

Skriv eller ring og fortæl din historie: karechristensen@underhjelmene.dk / Tlf. 40 46 42 85.

Husk
hjelmen!

Fordi ... elsker
dig!

Det kan hurtigt blive brandvarmt

Varmt arbejde kan gå rigtig galt!

Foto: Jens Dresling/Polfoto

Vær opmærksom på, at der er meget andet end skærebrænding, der er varmt arbejde.

Overhold reglerne ved varmt arbejde, ellers dækker forsikringen ikke

Ved varmt arbejde, skal der være:

- En brandvagt på pladsen
- En udfyldt aftaleblanket, underskrevet af virksomhedens leder, brandvagten og dig
- Og du skal have et højst fem år gammelt "varmt-arbejde-bevis"

Der skal naturligvis arbejdes med omtanke. Fjern alt letantændeligt i nærheden af arbejdsstedet og sørg for let adgang til ildslukker.

300 millioner kr. i erstatning

Er bare én af disse regler ikke overholdt, vil mange forsikringselskaber forhøje selvriskoen til mellem 50.000 kr. og 1 million kr., og de vil også kunne kræve ekstra erstatning af det udførende firma. Firmaet kommer selv til at hæfte for det erstatningskrav, forsikringen ikke dækker, og det kan let blive et enormt millionbeløb.

I 2009 udbetaltes erstatninger for ca. 300 millioner kr. i forbindelse med brande forårsaget af varmt arbejde!

Hvad er varmt arbejde?

Det er alt arbejde, der kan indebære en risiko for at forårsage en brand, fx:

- Brug af vinkelsliber til afkortning af stålregler, ståltrapezplader, spirorør mm.
- Svejsning af vinyl eller linoleum
- Gulvafhøvling og fræsning i træ
- Skæring i beton, fliser, murværk eller lignende med vinkelsliber
- Afrensning af maling med varmluftpistol

Det er opgaver, der udføres ofte, så det letteste er at give alle i firmaet et varmt-arbejde-kursus og have en fast procedure for udfyldning af aftaleblanketter og udpegning af brandvagt.

Folderen "Varmt arbejde - værd at vide", som også indeholder aftaleblanketten findes på www.tekniq.dk - søg på "varmt".

anderskabel@underhjelmene.dk

Arbejds miljøkurser

På hjemmesiden www.bygdud.dk kan du finde pjecer, der fortæller om muligheder for at få kurser i arbejdsmiljø og på www.bar-ba.dk kan du se en oversigt over kurserne.

Hvis du ikke er så stærk til at læse, skrive eller regne, vil der blive taget hensyn.

Generelle arbejdsmiljøkurser

Nr.	Kursusnavn	Antal dage
40349	Arbejds miljømiljø- Sikkerhed og sundhed på byggepladsen	2,0
44871	Udførelse af APV mv. i små bygge- og anlægsvirksomheder	2,0
44872	Implementering af arbejdsmiljøpolitik i bygge- og anlægsvirksomheder	2,0
43748	Kommunikations- og samarbejds metoder på byggeplads	2,0

Eksempler på specifikke arbejdsmiljøkurser

Nr.	Kursusnavn	Antal dage
43996	Personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater	2,0
45588	Fugning - personlig sikkerhed ved fugning mv.	1,0
45651	Sikkerhed ved arbejde med kold asfalt og bitumen	1,0
42905	PCB-håndtering, fjernelse og bortskaffelse	1,0
40662	Gulve - Stående udførelse af gulvarbejde	1,0
40523	Håndtering af kemiske affaldsprodukter	5,0
45141	Brandforanstaltninger ved gnistproducerende værktøj	1,0
43547	Anhugning på byggepladsen	3,0

Elektronisk uddannelsesbevis kommer til efteråret

Til efteråret skulle det elektroniske uddannelsesbevis være klar til brug. UD-kortet vil indeholde oplysninger om svendebrev og kurser, og giver også virksomhederne mulighed for at tilføje informationer. Kortet kan fx bruges som låsekort, til adgangskontrol eller til oplysninger om fx kørekort.

Med en godkendelse fra Børne- og Undervisningsministeriet, kan der nu laves individuelle elektroniske uddannelsesbeviser til alle håndværkerne i bygge og anlæg.

Blandt andre 3F, Dansk Byggeri og Byggeriets Uddannelser planlægger den endelige udvikling og implementering af UD-kortet, og skrider planerne frem som forventet, fortæller vi i næste nummer mere om UD-kortet.

louisealborg@underhjelmene.dk

Gratis forebyggelse der virker

Tekniske hjælpemidler virker! Håndværkerne er tilfredse, deres fysiske belastning er ned-sat, og forholdet til Arbejdstilsynet er, hos de fleste virksomheder, blevet meget bedre.

De gratis forebyggelsespakker virker. De små tømrer- og murermestre er kommet godt i gang med at bruge tekniske hjælpemidler. Medarbejderne oplever større arbejdsglæde, mindre nedslidning og større effektivitet, efter at virksomheden har sagt ja tak til at få gennemgået de daglige rutiner.

Vi arbejder smartere

Det tager tid og ressourcer at lære at bruge tekniske hjælpemidler, men efter en tilvænningsperiode er de fleste lige så hurtige eller hurtigere til at udføre deres arbejde. Mindre slid og belastning har gjort virksomhederne mere effektive, og medarbejderne har energi til hele dagen.

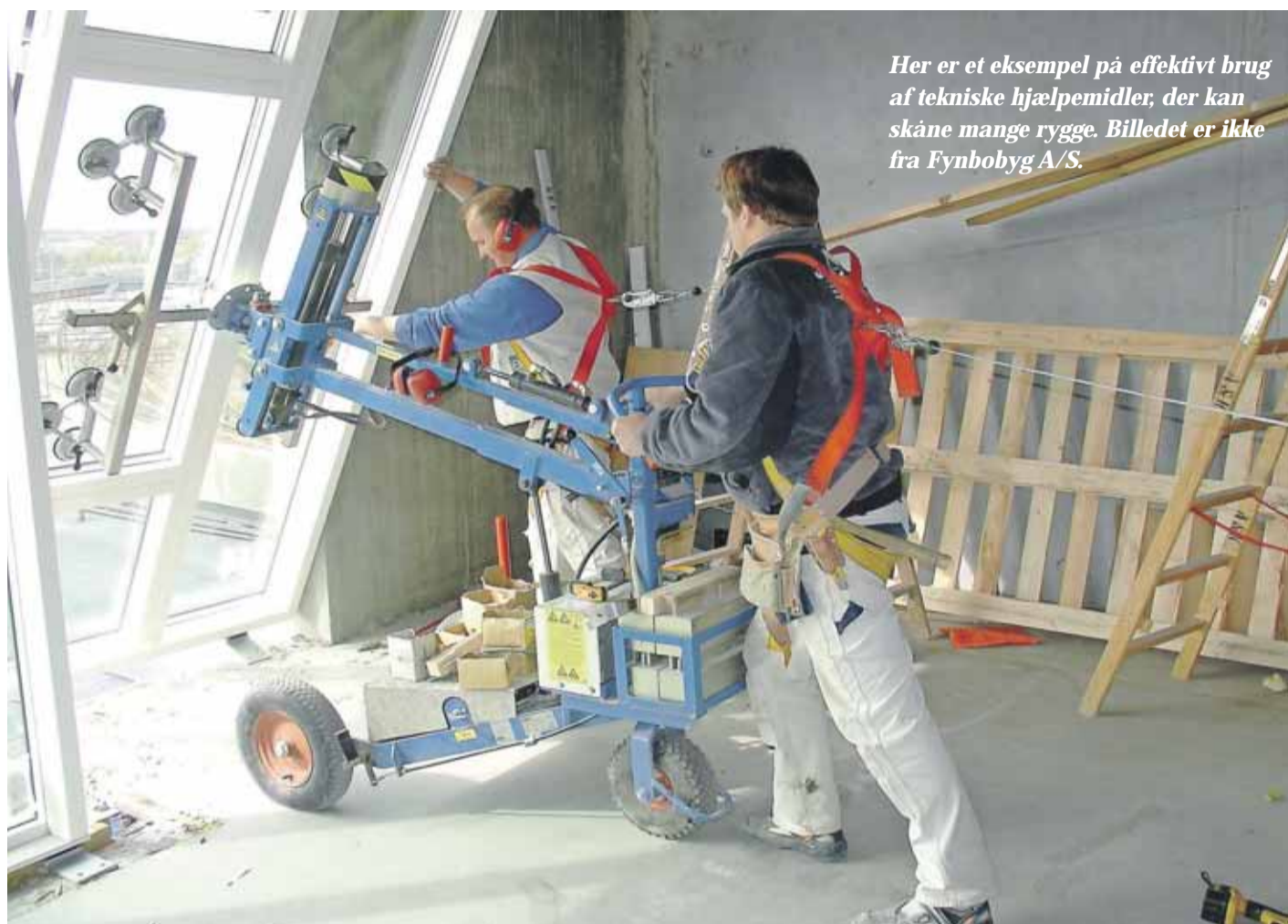
“Medarbejderne slider meget mindre på kroppen, fordi vi har lært hvilke maskiner, vi skal bruge til hvilke opgaver – og vi sparer tid, fordi vi arbejder smartere. Alt for få arbejdspladser kender til den her fantastiske mulighed,” siger Peter Jørgensen fra Fynbobyg A/S.

Medarbejderne skal være med

Når en virksomhed får en forebyggelsespakke, skal medarbejderne være med til at bestemme, hvad der skal ske hele vejen i processen. Ingen får noget trukket ned over hovedet.

Samarbejde med AT

Arbejdstilsynet fungerer som rådgivere under forløbet. Det har i mange tilfæl-

Her er et eksempel på effektivt brug af tekniske hjælpemidler, der kan skåne mange rygge. Billedet er ikke fra Fynbobyg A/S.

de betydet et anderledes positivt syn på AT. Nu kæder de også Arbejdstilsynet sammen med støtte og gode råd.

Projektets længde og tilskud

En forebyggelsespakke er et på forhånd fastlagt forløb på 3-6 måneder. Pak-

kerne er gratis og indeholder ét eller flere besøg af Arbejdstilsynet, hvor en konsulent ser på de daglige rutiner og kommer med forslag til forbedringer. Virksomhederne kompenseres for den tid, der bliver brugt på at holde møder samt for udgifter til leje af tekniske

hjælpemidler. Forebyggelsespakkerne, der stadig kan søges, er til små virksomheder med højst ni ansatte.

Læs mere på www.forebyggelsesfonden.dk eller ring på tlf. 7220 9260

louisefalborg@underhjelmene.dk

Spørgsmål til Arbejdstilsynet:

Bliver der ført skærpet tilsyn med udenlandsk arbejdskraft?

Er der flere alvorlige arbejdsulykker med udenlandsk arbejdskraft end med dansk?

Du får Arbejdstilsynets svar i næste nummer

Hørt om forebyggelsespakkerne:

“De har ændret hele vores syn og holdning til Arbejdstilsynet og har fjernet en stor del af vores tunge løft.”

“Nu er folkene ikke længere udkørte og trætte over middag. Nu kan de arbejde med fuld energi også sidst på dagen.”

“Folkene grinede af det i starten, men nu vil de ikke gøre det anderledes.”

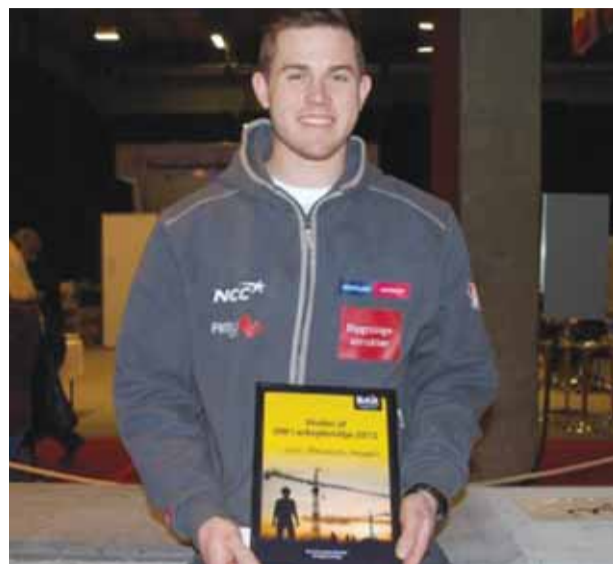
“Resultatet oversteg totalt forventningerne.”

“Jeg har aldrig før selv haft noget med Arbejdstilsynet at gøre. Mit billede var lidt, at de var nogle farlige nogen, og når de er på færde, skal man helst pakke sammen så hurtigt som muligt og køre hjem ... Men jeg har jo fået billedet vendt fuldstændigt.”

“Det er en øjenåbner, at man kan få nogle nye ideer til, hvad der kan gøres.”

LÆRLINGE 2 IDEN

DM i Arbejdsmiljø 2012 – De bedste lærlinge kåret

Jepp Mosegaard Johansen fra NCC Råhus Vest i Kolding blev kåret som danmarksmester i arbejdsmiljø i kategorien Bygningsstruktør. Noget der i disse sikkerhedstider er værd at kippe med flaget for: Jepp Mosegaard Johansen viser stolt sit diplom, som "Danmarksmester i arbejdsmiljø" frem.

DM i Arbejdsmiljø 2012 er veloverstået og de bedste lærlinge i arbejdsmiljø fundet. Konkurrencen var hård! – niveauet ved dette års mesterskab var højere end ved de tidligere mesterskaber.

Over 20.000 lagde vejen forbi Odense Congress Center for at beundre de mange unge, som igen i år konkurrerede om at blive danmarksmester i skills og arbejdsmiljø.

Der blev kåret hele 16 danmarksmestre i arbejdsmiljø inden for bygge og anlæg.

Højere niveau end før

Alle dommerne var enige om, at niveauet ved dette års mesterskab var højere end tidligere, hvorfor det også var tilsvarende sværere at finde de rette danmarksmestre inden for hvert fag. Derfor gik mesterskabet til de deltagere, som i helt særlig grad havde udmærket sig.

Godt håndværk er godt arbejdsmiljø

Danmarksmesterskabet er et udstillingsvindue for det gode håndværk, men det gode håndværk er ikke nok, hvis man i en ung alder er nedslidt eller invalideret af en arbejdsulykke. Derfor går godt håndværk hånd i hånd med et godt arbejdsmiljø, og det bekræfter dette mesterskab da også.

louisefalborg@underhjelmene.dk

Her overrækker direktøren for Arbejdstilsynet Jens Jensen priser til de vindende håndværkere.

Alle vinderne af DM på rad og række

Scan og se alle vinderne:

Stort tillykke til dem alle!

Under Hjelmene har modtaget denne flotte mail:

"Hej Hej!

Vi her på tømrerafdelingen har rigtig god nytte af jeres fantastiske gode avis.

Jeg bruger den i arbejdsmiljøundervisningen og til omdeling på afdelingen i de forskellige klasser, "den er rigtig fed," som en elev sagde.

På grundforløbet er der ca. 70 elever, og avisen er et godt vindue til den verden, der venter dem. Avisen er ligeledes blevet godt modtaget på hovedforløbet, super godt."

Med venlig hilsen

Mogens Reinbach Hansen,

Faglærer Tømrer afdelingen EUC SJÆLLAND,

Jagtvej 2, Næstved

Redaktionen takker for de fine roser. Dejligt at vores avis kan bruges.

Lærlingene scannede flittigt avisen med deres smartphones.

Da ulykken var ude

Hos Entreprenørfirmaet Einar Kornerup (EEK) måtte de sidste år ringe 112, da en tømrer faldt ned fra et rullestillads.

I efteråret 2011 gik det galt for en tømrer. Han monterede loftforskalling fra et rullestillads med en ståhøjde på 1,1 meter, da han faldt ned.

En kollega hørte, det gik galt, og så, tømrerens ene fod sad fast i stilladsets gavl, mens han hang bevidstløs med hovedet nedad, blødende fra hovedbunden.

Kollegaen fik hurtigt tilkaldt hjælp og lagt tømreren ned med støtte under hovedet. De andre på pladsen hjalp til. En ringede 112, mens en anden sørgede for at være ved tømreren, der langsomt vågnede.

For at sikre, at ambulancen kunne finde vej til byggepladsen, dannede folkene kæde og guidede ambulancen fra hovedvejen til byggepladsen.

Man fik et chok

Tømreren slog hovedet på betongulvet, men han kom heldigvis ikke alvorligt til skade, og blev udskrevet fra sygehuset dagen efter ulykken. Det var en ubehagelig oplevelse for folkene på pladsen, men de fik snakket godt sammen om ulykken.

“Det var et chok, for vi vidste jo ikke, om han var kommet alvorligt til skade. Da vi fandt ud af, at det ikke var alvorligt, gik det egentligt meget stille og roligt,” fortæller Rune Gad, byggeleder hos EEK.

Hvorfor skete det?

Hvad der præcis skete er uklart, for ingen så ulykken ske, og tømreren mistede bevidstheden ved faldet og kan intet huske.

EEK tømreren falder ca 1,1 m ned fra dette stillads.

Hos EEK har de efterfølgende forsøgt at finde årsagen til ulykken.

- Mistede tømreren balancen, fordi stilladset begyndte at rulle? – måske var hjulene ikke låst?
- Kunne ulykken være undgået, hvis der havde været rækværk?

Tiltag for at forhindre gentagelse

1. EEK har nu indskærpet, at alle hjul ALTID skal være låst, når der arbejdes fra et rullestillads.
2. Selvom det ikke er et lovkrav, er det besluttet, at alle rullestilladser i EEK skal have rækværk, hvis de er over ½ meter høje.
3. Der arbejdes med at finde løsninger på de gener, som ½ meter reglen giver.

louisefalborg@underhjelmene.dk

Tænk fremad – hvad nu hvis ... ?

Krandel væltede og ødelagde for mere end 1.000.000 kr.

Ved opstillingen af en tårnkran besluttede kran montørerne at samle krøjekrans og topbuk på jorden, samt at montere førerhuset, inden det hele skulle hejses op på tårnet.

Desværre vurderede montørerne, at jordbunden var stærk nok til krandelens vægt på omkring 20 tons, hvis den blev understøttet af fire små finerplader på 20X20 cm.

torbensaxtorff@underhjelmene.dk

Bemærk de små finerplader ved benene på krandelen. Heldigvis skete der ingen personskader ved dette uheld.

Døde i byggeriet i Danmark 2011

28. november 2011

63-årig håndværker dræbt under en lastbil

På nedbrydningspladsen ved Sønder sø-centeret blev en 63-årig håndværker dræbt under en lastbil.

Lastbilchaufføren havde ellers set sig godt for, da han forlod nedrivningen med knust beton på ladet.

Men netop som han passerede et brøndhul, kravlede den 63-årige mand op af hullet og blev først ramt og fanget under lastbilen. Da arbejderne på byggepladsen reagerede, bakkede lastbilchaufføren, og den 63-årige håndværker blev klemt og faldt død ned i brøndhullet.

De resterende dødsulykker i 2011 blev bragt i sidste nummer af Under Hjelmene.

Døde i byggeriet i Danmark 2012

28. marts 2012

Betonarbejder døde, da han blev ramt af forskallingstårn

Betonarbejder omkom i dokbassinet ved Kronborg i Helsingør, hvor man er ved at bygge et nyt Handels- og Søfartsmuseum. Betonarbejderen var sammen med kollegaer ved at rejse Multiprop tårne (forskallingstårne), som de havde samlet liggende på dækket. De havde rejst de første tre tårne og afsværtet dem med stilladsrør. Da de rejste det næste tårn, kom et par kraftige vindstød, der fik det 7,50 meter høje tårn til at vælte. En kollega forsøgte at advare betonarbejderen, men det lykkedes ham ikke at undgå at blive ramt af det faldende tårn. Førstehjælp med hjertemassage blev straks iværksat af kollegerne, men var desværre virkningsløs.

Efterfølgende undersøgelser har afsløret, at det ikke er første gang høje Multiprop tårne, der ikke er blevet sikret, er væltet ved kraftige vindstød.

For at undgå dette kan tårnene sikres ved fastskruning til dæk med inserts, ved afsværtning til andre tårne eller faste genstande fx med barduner eller ved montage af ekstra Multiprop-støtter med hegn modsat vindretningen.

Her ses det væltede Multiprop tårn (inde i cirklen) i bunden af Dokken. Tårnene samles liggende på dokgulvet og rejses efterfølgende. Se et ikke rejst tårn til venstre for ulykkestårnet.

30 ton brasede gennem vejarbejde

Lastbil med sættevogn flængede morgenstilheden, da den med ca. 100 km i timen brasede gennem autoværnet til en motorvejsarbejdsplads ved Ballerup/Jyllingevej.

Jan Witzel fra NCC Råhus oplevede på tættest hold, da en lastbil med sættevogn en tidlig morgen i marts kørte galt og pløjede gennem vejarbejdet.

Når at kaste mig til side

"Klokken 06.45 hører jeg et kæmpe brag og ser en enorm lastbil med sættevogn komme nærmest flyvende i luften og brage ind i værktøjscontaineren, som min kollega Keld lige er gået ind i. Containeren bliver kastet rundt i luften og lastbilen fortsætter med vanvittig fart direkte imod mig. Jeg var handlingslammet, men når i sidste øjeblik at kaste mig til siden, idet lastbilen brøler forbi mig.

Som fra en amerikansk actionfilm

Jeg kan kun beskrive det som et klip fra en amerikansk actionfilm. Da lastbilen endelig holdt stille, var Keld det første jeg tænkte på.

Værktøjscontaineren var presset sammen som en sardindåse, så hvis han var inde i den, ville han være færdig. Til min store lettelse var han gået ud af containeren og ind i skurvognen og var kun væltet omkuld. Vi løb begge ned til lastbilens chokerede chauffør.

Bremserne blev revet i stykker

Chaufføren var ikke kommet til skade. Han havde prøvet at undgå en bil og var kørt op over autoværnet.

Bremserne var blevet revet i stykker, så han ikke kunne stoppe bilen.

Efter episoden har vi rykket skurvognen helt væk fra motorvejen og containerne længere ind på pladsen.

Morale:

Bare bilisterne kunne lære at respektere hinanden og farten!!!!

stigchristensen@underhjelmene.dk

Billeder fra den alvorlige tæt-på ulykke.

Billede 1. Her ligger elementet udover vej og bil!!

Ingen døde!

Under byggeriet af en ny LIDL butik på Frederikssundsvej i København skete en af årets mest opsigtsvækkende arbejdsulykker.

Under montagen af nogle store dobbelthøje facadeelementer, der vejer op mod 23 ton stykket, sker en alvorlig tæt-på ulykke.

Sjakket var bekymret

Montagesjakket havde udtrykt bekymring for fundamentets beskaffenhed, idet sandwichelementerne havde en tydelig overvægt med retning ud af bygningen, og de skulle monteres på et fundament, hvor der kun var 10 cm insitubeton, mens resten var fundablokke. Det var et andet sjak, der havde støbt fundamenterne. Beskeden var, at der var tilstrækkelig styrke i fundamenterne.

Montageholdet bruger stålbrækker på 10 X 10 cm til opbrikning. Det første element monteres lige efter bogen, med skrådrengene både oppe og i bunden. (se billede 2)

Under montage af element nummer 2 følges montagevejledningen til punkt og prikke. Derudover monteres der et stålbeslag i toppen af elementerne for at sikre linjen i toppen.

Billede 2

Elementet styrter ud over vejen

Da man giver signal til kranen om at slække af, er alt på plads undtagen låsejernet i elementfugen. Det vil man placere fra lift, og skønner, at det sikreste er at vente, til kranen er væk.

Da den fulde elementvægt overføres til fundamentet, knuses det (bil-

lede 3) med det resultat, at element 2 skrider ud mod vejen. På grund af stålbeslaget i toppen af elementerne bliver element 1 løftet fri af fundamentet og trukket ud mod vejen. Dette får inserts eller bolte til at knække og elementet til at styrte ud over vejen.

“Sjov mand!!!”

Alle på pladsen var selvfølgelig stærkt chokeret, lige da ulykken skete, men så snart de havde fattet sig, gik alarmberedskabet i gang, og alle reagerede på de umiddelbare farer. Første bekymring var, om nogen personer var ramt. Mens folkene undersøgte dette, dukkede en mand op fra et nærliggende motionscenter. Han sagde, at hans kone ventede i den knuste bil. Da han så de forfærdede ansigter hos håndværkerne, sagde han, at det blot var en spøg. Da man under politiets afhøring fortalte dette, kom politiet med et udbrud, vi ikke vil referere her!

Det kan I tænke over

Montageholdet skal vurdere underlagets beskaffenhed inden montagen.

Kunne et låsejern have ændret forholdene? Ja sandsynligvis, men om det havde forhindret ulykken eller gjort den mere omfattende må stå hen i det uvisse. I værste fald kunne den samlede vægt af begge elementer, måske have trukket kranen med i faldet.

Elementet lander midt på Frederikssundsvej

Da elementet er dobbelthøjt, ligger det sekundet efter ud over fortovet, en parkeret bil og helt ud til midtertriben på Frederikssundsvej.

Frederikssundsvej er i dagtimerne en travl trafikåre i København. Her kører adskillige buslinjer og alskens former for trafik, ligesom der er mange gående.

Det er derfor nærmest et mirakel, at ingen kommer til skade.

En løsning findes

På ulykkesdagen tog Michael De Gier og Ebbe Dalsgaard fra Bygge Jord og Miljøarbejdernes fagforening ud til pladsen. De mente, at betonen i fundamentet var godt ‘grøn’ og mistænkte manglende afhærdning som en årsag til ulykken.

Montagefirmaet og sjakket beslutter i fællesskab, at der skal limes lejeplader på 20 x 30 cm ved opbrikningspunkter, og at man fremover vil sige fra allerede i projekteringsfasen over for denne type fundamentsopbygning.

torbensaxtorff@underhjelmene.dk

... fra en anden vinkel

SIKKERHED

Sikkerheden er altid i top,
når Ronnie Rasmussen
dykker.

Hvis sikkerheden ikke er til stede, så dykker vi ikke!

Ronnie Rasmussen er dykkerinstruktør og har haft 2000 dyk i Danmark, Thailand, Filippinerne og Egypten. Hans holdning til sikkerhed er helt klar, for hvis det går galt, så går det rigtig galt.

"Heldigvis er dykning en sport eller underholdning, som kræver et certifikat. Der er nogle helt grundlæggende regler og sikkerhedskrav, man skal have kendskab til før, det er sikkert at dykke," fortæller Ronnie

Forberedelse og risikovurdering

Der er både den fælles sikkerhed og den personlige sikkerhed. Både før og under dykket er der sikkerhedsprocedurer, som skal følges. Forberedelse og risikovurdering er helt afgørende og en nødvendighed hver gang.

Som sportsdykker dykker man aldrig alene, om det er på 10 eller på 40 meters dybde. Så snart flaskerne er på, er man mindst to sammen.

Bodytjek

"Før dykket udfører vi altid det, der hedder et bodytjek. Det vil sige, at vi tjekker hinandens flasker, luftindhold, åndedrætsudstyret, nødregulatoren og sikrer, at der ikke er lækage på slangerne.

Instruktøren giver en brie-

ving og fortæller, hvordan dykkets forløb er planlagt, hvordan vind, strøm, sigtbarheden i vandet og vejrforholdene er, og hvilke håndtegn der anvendes. For man kan jo ikke tale sammen, når først mundstykket er inde og vandet omslutter én."

Forhold dig til strømmen

Under briefinggen spørges der ind til dykkernes forudsætninger, fx hvis vi skal på vragedyk, tager man ikke nybegyndere med eller personer, som lider af klaustrofobi.

En meget vigtig faktor er strømmen. Hvis man svømmer med strømmen bliver man ført hurtigt frem og kan spare på kræfterne, men svømmer man mod den, kan man nemt blive forpustet og stresset og bruge unødigt meget luft. Strømmen kan også gå ned ad og danne hvirvelstrømme, også kaldet washing machines.

"Som dykkerinstruktør kigger jeg hele tiden på mine meddykkere, og jeg stiller dem spørgsmålet: "Hvor meget luft

Dykning er eventyr.

har du i flasken?" Når de svarer, ved jeg, om de er klare i hovedet, og hvornår det er tid til at stige op. Reglen er, at vi går op med 25% luft tilbage i flasken, så der altid er luft nok til at afslutte dykket.

Dykning er noget af det mest fantastiske og sikre, hvis man er fortrolig med reglerne og overholder dem," slutter Ronnie.

Vinder af konkurrencen

Tillykke til John Anim Ameyan fra Pihl & Søn A/S. Han er den heldige vinder af 1. præmien i konkurrencen "Find 5 fejl" fra sidste nummer af Under Hjelmene.

De rigtige numre var: 1, 2, 4, 6, 7, 8.

Ud af alle dem, der deltog i konkurrencen, er der hele 39%, der har fået tilsendt en præmie! Sidste gang var tallet 72%, så næsten det dobbelte antal har besvaret konkurrencen. Fortsæt med det!!

Humor gør alt lettere

Hej!

Ikke for at være utaknemmelig men!!! Jeg kan se, at der står, at 2. præmie er 10 hjelme. Hvornår kommer resten?

Jeg har kun modtaget 1 stk. super flot hjelm. Mine kollegaer vil også gerne have en.

Med venlig hilsen John Jauert,
Banehåndværker

Sikkerhed
fra en anden vinkel

Hvad skal vi
med en kran?

Hvornår er rullestillads lovligt? – deltag i konkurrencen

Hvor mange af disse stilladser er i orden? Angiv billednummer.

FRIST FOR SVAR ER DEN 15. oktober 2012

Scan og send sms-svar

Alle kan deltage i konkurrencen og blive de heldige vindere af flotte præmier.

Så fat pennen og test din viden om rullestilladser!

1. præmie: Et godt digital kamera til ca. 2000,- kr.
2. præmie: Flotte sikkerhedshjelme fra USA
3. præmie: Seje sikkerhedsbriller fra USA

Sms dit svar til 40 46 42 85 og skriv, hvor mange af disse stilladser, der er i orden ved at angive billednummer efterfulgt af navn, egen adresse og virksomhed. Du kan også skanne koden og komme direkte til en sms, der næsten er klar til afsendelse, eller du kan sende siden via post.

Navn.....

Firma..... Vejnavn.....

Vej nr..... Post nr..... Bynavn.....

Telefon nr. eller mobil nr.....

SKRIV NU HELE ADRESSEN!

Send din løsning til:

Dansk Byggeri, Postboks 2125, 1015 København K,
att.: Arbejdsmiljøafdelingen

Pas nu på de sømpistoler

Der indrapporteres stadig mange ulykker, hvor håndværkere kommer til skade med sømpistoler. Her bringer vi en historie om, hvor galt det kan gå. Heldigvis med en lykkelig udgang.

En bygningsarbejder i Californien gled og skød sig i hovedet med en sømpistol.

Bygningsarbejderen gled med sin sømpistol i hånden og skød 6 tomme-lange søm i hovedet og nakke. Tre af dem gik ind i hjernen.

Han blev kørt på hospitalet, hvor kirurgerne opererede sømmene ud et efter et. Mirakuløst overlevede han.

Noget lignende skete her i Danmark for en del år siden. Her var to tømrere på vej op ad en stige. Tømreren, der gik øverst, bar en sømpistol med aftrækkeren aktiveret. Kollegaen, der gik neden

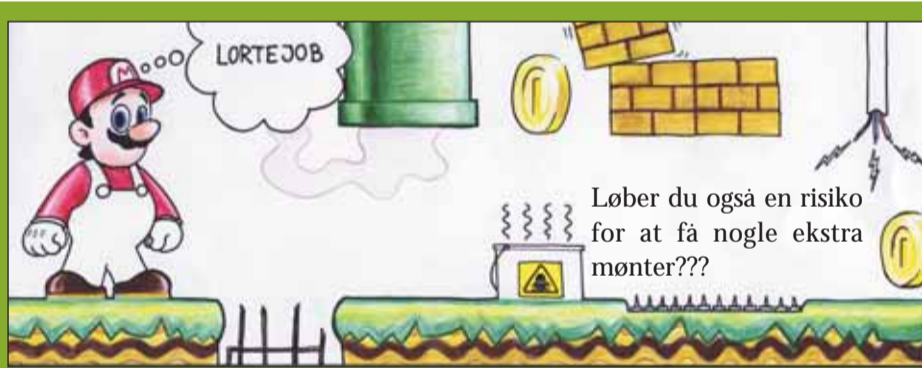
To røntgenfotografier af den amerikanske tømrers hoved.

under, stødte hovedet op i "sålen". Pistolen gik af, og han fik et 4 tommer søm direkte ned i hovedet. Han kunne selv klatre ned fra stigen og tage på skadestuen, hvor lægerne fjernede sømnet. Utroligt, men ingen vitale dele af hjernen blev beskadiget.

Oplever du
at det er OK
at sige fra?

Supermario på bygge- plads

Indsendt af Thomas fra 3F

Helle Schlosser Kjær
Entrepriseleder NCC Renovering

Ja, jeg oplever, at det er fuldt acceptabelt at sige fra. Der skal være et ligeværdigt forhold håndværkere og byggeledelse imellem, og det oplever jeg, at vi har hos NCC Renovering. Vi som byggeledere var jo ingenting uden håndværkerne, og jeg føler, at den holdning har håndværkerne også overfor os. Det bevirker også, at når håndværkerne siger fra pga. usikre forhold, så er de samtidig meget løsningsorienterede. Dvs at de siger fra og stopper arbejdsprocessen kortvarigt, men 9 ud af 10 gange kommer de selv med den løsning, som kan afhjælpe problemet, så de/vi kan komme i gang igen. Så kan det godt være, at der skal justeres lidt, men det er oftest deres ideer, der føres

ud i livet. Den gensidige respekt for hinanden løser mange problemer på en byggesag.

Nicki Pokorny
(murer og arbejdsmiljørepræsentant)
HHM A/S

Ja, det oplever jeg. Jeg kan komme med mit som arbejdsmiljørepræsentant, og byggelederne har forståelse for de ting, jeg påpeger.

Jeg mener det også er et spørgsmål om, hvordan man siger tingene. Brug en god og konstruktiv tone.

Vær positiv og bliv mødt positivt.

Johnny Knakkegaard,
Eiler Thomsen A/S

Generelt har jeg ikke noget problem med at sige fra, hvis jeg oplever, at en situation ændres fra sikker til farlig. Og jeg føler også, at det for det meste bliver taget alvorligt, og at der tages hurtig action. Men ved de helt almindelige byggepladsregler såsom hjelmplad, oplever jeg oftest det stik modsatte.

Det er irriterende og frustrerende for dem, der rent faktisk overholder reglerne, og det er med til i længden at underminere al arbejdsmiljøarbejde på byggepladsen i stil med "hvorfor skal jeg rydde op her, når I er ligeglade med, at dem derovre går uden sikkerheds-hjelm."

Peter Bruhn
NCC Tømrer

Både ja og nej. Hvis jeg fx siger fra i forbindelse med mit eller mine kollegaers arbejder eller usikre forhold på pladsen, så oplever jeg, at der bliver lyttet og taget action, uden at man bliver betragtet som et brokkehoved. Der er gensidig respekt for hinanden, håndværkere og byggeledelse imellem.

Men når der kommer små faggrupper ind på pladsen for et kortere tidsrum, og de ikke efterlever pladsens sikkerhedsregler, så bliver der ikke skredet ind fra byggeledelsen på samme konstante måde.